

साझाकुरा

हाम्रो कुरा

वैदेशिक रोजगारको पीडा

वैदेशिक रोजगारीको लागि दैनिक सयौं युवा विदेश जान्छन् । कोही केही पैसा कमाएर फर्कन्छन् । कोही रोग लिएर फर्कन्छन् र कोही अंगभंग भएर आउँछन् । तर, कोही भने कफिनमा फर्कन्छन् । यो प्रकृत्या पछिक्ने समय नेपालीहरूको नियति नै बनेको छ । अधिकांश नेपालीको वैदेशिक रोजगार गन्तव्य मलेसिया, कतार, दुबई जस्ता खाडी मुलुक हुन् । नेपालमा वैदेशिक रोजगारीको सबल पक्ष अर्थात् धनआर्जन, रैमिटेन्स तथा सीपका विषयहरू चर्चामा रहँदै गर्दा वैदेशिक रोजगारीमा भोग्नुपर्ने चुनौती छौंयामा पर्दै आएका छन् । वैदेशिक रोजगार बोर्डले शव ल्याएको आँकडाहरू हेर्ने हो भने वैदेशिक रोजगारमा रहेको जोखिमको आँकलन गर्न सकिन्छ । आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा बोर्डले छुसय ८६ शव ल्याएको थियो । जसमा सबै भन्दा बढि मलेसियाबाट दुईसय ५५ शव ल्याइएको थियो । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सातसय ५३ जनाको वैदेशिक रोजगारीका क्रममा मृत्यु भएको थियो । यस अवधिमा दुईसय २९ जनाले मलेसियामा, एकसय ३५ जनाले कतारमा, एकसय ९४ जनाले साउदी अरेबियामा ज्यान गुमाएका थिए । यस बाहेक युएड, कोरिया जस्ता मुलुकमा समेत अवस्था भयावह रहेको छ ।

वैदेशिक रोजगार बोर्डका अनुसार वैदेशिक रोजगारीमा जानुअघि आवश्यक सूचना नलिँदा दुर्घटना हुने गरेको छ । यसका लागि वैदेशिक रोजगारीमा जानुअघि तालिम लिनुपर्ने हुन्छ । तर, उक्त तालिम नलिँदै जाँदा भौतिक अवस्थिति र वातावरणीय अवस्था र त्यहाँ अपनाउनुपर्ने सतर्कताका विषयमा जानकारी नहुँदा अकालमा ज्यान गुमाउनुपर्ने बाध्यतात्मक अवस्था छ । कुनै समय ल्हासा, कहिले भारत त कहिले खाडि मुलुक रोजगारीकै लागि जानु नेपालीको नियती बन्दै आएको छ । त्यस्तै, पछिल्लो समय कोरिया तथा युरोपेली र अमेरिकी मुलुक पनि नेपालीहरूको गन्तव्यमा नपरेका होइनन् । तर, नेपालीहरूको अधिकांश वैदेशिक रोजगारीको गन्तव्य मलेसिया, कतार जस्ता खाडी मुलुकहरू नै पर्दै आएका छन् । नेपालमा वैदेशिक रोजगारीको सबल पक्ष अर्थात् धनआर्जन, रैमिटेन्स तथा सीपका विषयहरू चर्चामा रहँदै गर्दा वैदेशिक रोजगारीमा भोग्नुपर्ने चुनौती छौंयामा पर्दै आएका छन् । विगतदेखिको वैदेशिक रोजगारीको गन्तव्य जोखिमपूर्ण देखिन्छन् ।

वैदेशिक रोजगारमा गई अंगभंग हुनेको संख्या पनि खाडी देशहरूमा नै धेरै छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा मलेसियाबाट एकसय १० जना अंगभंग भइ स्वदेश फर्किएका थिए भने साउदी अरेबियाबाट ८९, कतारबाट ७० जना अंगभंग भइ फर्किएका थिए । सो आर्थिक वर्षमा कूल तीनसय ६१ जना अंगभंग भइ फर्किएका थिए । वैदेशिक रोजगारीमा मृत्यु हुने तथा अंगभंग हुनुको मुख्य कारण खानपानमा गरिने लापरवाही तथा सामान्य सीपको अभाव रहेको छ । तथ्याङ्क हेर्दा कम्पनीभित्र भन्दा बाहिरि काम जोखिमपूर्ण देखिएको छ । खाडि मुलुकमा बाहिर अत्यन्त गम्भी हुने र कामदारले पानी कम खाने वा खानामा सावधानी नअपनाउनाले मृत्यु हुने गरेको पाइन्छ । त्यस्तै ट्राफिक दुर्घटना, उपकरण चलाउने सीपको अभाव जस्ता कारणले पनि कारदारलाई अंगभंग गराउने या मृत्युसम्म पुऱ्याउने गरेको छ । वैदेशिक रोजगारको पीडा धेरै छ । त्यसको समाधानको लागि कामदारले अपनाउनुपर्ने सावधानीको विषयमा जानकारी नभन्नु जरुरी छ । सरकारले पनि वैदेशिक रोजगारीमा जान इच्छुक जनहरूको लागि यस विषयमा तालिम दिएर पठाउने व्यवस्था मिलाए अकालमा ज्यान गुमाउने नेपालीहरूको संख्या कम हुने थियो कि ।

गठबन्धनको भविष्य र कांग्रेस रणनीति

नेपाली राजनीतिको भविष्य तहक निर्वाचनको बन्स समीक्षा गर्ने जमको रहेछ । चुनाव समीक्षा भनिए पनि कांग्रेसको असार २७ गते बन्ने केन्द्रीय समितिको बैठकमा भावी रणनीति र पार्टीको कार्यदिशाका विषयमा पक्कै छुनफल हुनेछ । साथै बैठकमा आसन प्रवेश र संघीय निर्वाचनका साथै विशाखाहरमा मनोनयन, मातृ संस्थाको गठन तथा कार्यसमितीलाई पुर्णता दिने विषयले पनि स्थान पाउनेछ । सबैभन्दा

डा. बिष्णु दाहाल

स्वामी तहको निर्वाचनको मतपरिणाम संघीय र प्रादेशिक निर्वाचनका लागि आधार हो । यही मतपरिणाम कम्प्यूटिज एकाका लागि हुने वा कम्प्यूटिज कक्ष गठबन्धन निर्वाचनमा 'बोर्डिङ' को आधार बन्नेछ । अझैले काम रोकेंको गठबन्धन अर्को चुनावसम्म जानिमा गठबन्धनकै नेताहरू नै सन्देहमा देखिन्छन् । त्यसको कारण पार्टीले पाउने मत प्रष्ट गर्न हुँदा गठबन्धनको औचित्य स्थापित गर्न नसकिने देखिएको छ ।

हुनुप्री २०५५ देखि २०६२-६३ तिरका प्रधानमन्त्री महेन्द्रका वरिष्ठ विचारवेत्ता तथा सर्वप्रथम अखिल गठबन्धनको शेर सभाका संयोजक र प्रमुख नेता हुनुहुन्थेको छ । विवाचनमा पनि तिनीहरूको गठबन्धनलाई कम्प्यूटिज-लोकतान्त्रिक शक्तिको रूपमा चुनावी गठबन्धनलाई प्रतिस्पर्धा दिँदाको उदाहरण हो । त्यसको अन्तर्गत कलहले गठबन्धनको भविष्यमा नै प्रश्न उठेको छ । त्यसैले सतामा पनि रहेको अखिल गठबन्धन एकाका अपरिहार्यतामा जोड दिई विपक्षीय पनि मोहतेल गर्न प्रवृत्त बढेछ । यसले गठबन्धनका शक्तिकालका राजनीतिक विचारसभामा थपेको छ । शेखरहर देउवा, केपी ओली, माधव नेपाल र पुष्पकमल दाहालका पार्टीको अवस्था, त्यसैभित्र देवाव समूहको भूमिका तथा नेताहरूको व्यक्तिगत आचरणलाई गर्दा नयाँ समीकरण निर्माणलाई सकेनै खुला देखिन्छ ।

दुई भाग आएर काँडे सविराजको गठबन्धन पनि, नसके अझैले सता गठबन्धनभित्र नै दाहाल, नेपाल र उपेन्द्र यादवले नेत्रिक्रम

चन्दसहितको एकता या गठबन्धन निर्माण गर्ने जस्ता सबै विकल्पहरू खुला राखी चुनावमा जान कोसलेको देखिन्छ ।

क. कम्प्यूटिज सिन गरिने कांग्रेस रणनीति
काँग्रेसको मूल नीति कम्प्यूटिज सिन रहिने र आन्तरिक कलहको व्यवस्थापन गर्ने नै हुनुपर्ने हो । तर, एकातिर स्वामीय निर्वाचनको मत परिणामले गर्दा देउवा गठबन्धनलाई निरन्तरता दिन चाहन्छन् भने अर्कोतिर पार्टीभित्रको कलहको व्यवस्थापन उनको लागि चुनौती बन्दै गएको छ । कम्प्यूटिज पार्टीको सरकारले संस्था दुई तिहाई बहुमत पाउँदा समेत अजनाताअनुभव काम गर्न नसक्न, पूर्वबर्ति सरकारको कूटनीतिक विचयन, दलहरूमा बढ्दो बाहिरी प्रभाव र अन्तर दलीय सम्बन्धका कारण उभिएका विवादहरूमा स्वनिन्द्या आठ खर्बको हाराहारीमा रहेको भाग १८ खर्ब पुग्यो । यहीबीचमा युवाहरू भ्रष्टाचारका घटना बाहिर आए । सहभागीका नेता स्वस्थ सामग्री बाहिर र खोप बाहिरमा भएको भ्रष्टाचारले त सरकार पूर्व बदनमा थयो । जताले सरकारलाई सामान्य अपेक्षासमेत राख्न छोडे । दुईदुई पटक संसद् विघटन, अकारणसभाले शान्त र प्रशान्तमानी नै जनातलाई गन्ती गर्ने तथ्या उत्रने जघानसले जोती सरकार पतनको सटोमा थयो ।

विकल्पमा कोप दिने प्रण गर्दै देउवा नेतृत्वको सरकार आयो । संघीय अन्वयानलाई निष्कोषिपण्डि अडलानको परमदेशको सहस्रतले सरकार गठन थयो । कोपकै भरमा स्वामीय निर्वाचनसम्म पुग्यो र अझैले यही सरकारबाट संघीय र प्रादेशिक चुनावको तयारी हुँदैछ ।

काँग्रेसको रणनीति
काँग्रेसमा रैथानेको गठबन्धन गर्ने/नगर्नेबीचको ताताताले ऊ गठबन्धनविनि चुनावमा जोडि अगुवा नै गरेको देखिन्छ । त्यसका लागि काँग्रेसभित्र पूर्ण एकाअपरिहार्य मानिनेछ । यसका लागि २०५६ सालमा निर्वाजसभाले कोइरालाले अखिलबार गरेको रणनीति काँग्रेस नेतृत्वको विनुरूप देखिन्छ । त्यसैले निर्वाजसभाले कोइरालाले कुषाप्रसाद मट्टारलाई नारी प्रधानमन्त्रीको रूपमा प्रस्तुत गरेर चुनावमा गएको थिए । अरु खास मुद्दा नभए पनि काँग्रेस एकाकाको बन्ने बहुमत ल्याएर आफ्नै नेतृत्वमा सरकार बनाउन सफल भएको थियो ।

आगामी निर्वाचनमा पनि हालका प्रधानमन्त्री तथा काँग्रेस समापित शेखरहर देउवामै अरु कसैलाई भावी प्रधानमन्त्रीको रूपमा अघि बढाएर पार्टीलाई एकत्रित र मजबूत बनाउँदै चुनावमा जाने परिस्थिति निर्माण हुँदै गएको छ । कथिसका नयाँ कार्यकर्ता र नयाँ पार्टी संरचनाको व्यवस्थापन तथा पुस्तान्तरणको

विषयसँगै युवा पंक्तिमा बढेको महत्साकाशांसे देउवालाई पार्टीको आन्तरिक व्यवस्थापन नै पछिपनै बनेको छ । सता गठबन्धनका केही बालबानामन्त्रीले प्रशान्तमन्त्रीदेखि आफ्नै पार्टीको समेत निर्देशन नमानने, स्वार्थअनुष्य काम गर्ने गरेको देखिँदैछ । दाहाल, नेपाल र यादवसभागतको व्यवस्थापन पनि देउवाका लागि विनातको विषय बनिरेको छ । सरकारको निर्वा सञ्च र आफ्नै दव र अरु दलसभको व्यवस्थापनले देउवाका चुनौती बढिरहेका छन् । एकातिर ६० प्रतिशत नै स्थान लिएर पनि पार्टीभित्रका अन्तर्गत व्यवस्थापन गरेर अन्तर्गत रोक्न सतुकिने अवस्था र अर्कोतिर त्यही ६० प्रतिशतमा पनि काँग्रेसले नै छोडेरदुपुर्ण भने गठबन्धनका दलहरूको शवाबले देउवा जाँदै गठबन्धन छोडेनै बाध्यतामा पुग्नुपर्छ । यसो अवस्थामा पार्टी एकै युवातमा जोड बाध्यताका लागि अन्तर्गत रोक्न पार्टीको सम्पूर्ण शक्ति परिचालन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

एकातिर पार्टीभित्रको कलह निभाल्दै अन्तर्गत रोक्न नसक्ने अवस्था कम्प्यूटिजहरूको एकता या गठबन्धनसँग जुन पार्टीको बुइए एकातालाई नोक्सिण मत बनाउनुपर्ने कारण देउवाको सञ्चता बढेको छ । स्वतन्त्र उमेदवारहरूको बरिस्ते उभरिपति र तिहु प्रश्न र रणियुवाका नाममा आउने स्वतन्त्ररूपिण्डि विरुद्ध स्वतन्त्रमता उमेदवारले काँग्रेसकै मत घटाउने हुँदा काँग्रेसका लागि बुइए एकातालाई पार्टीभित्रको एकीकृत प्रयोग गर्न अपरिहार्य छ ।

ग. देउवाको राड
पार्टीबाट प्रधानमन्त्री र दुईपटक सभापति भएका देउवाका लागि अब यस कार्यकाल प्रारम्भको बन्स अर्को योजना अवेतो देखिन्छ । उनको अर्को प्राथमिकता पुष्पकमल शेरपूरी सकेर आफ्नै नीति गर्ने नसके बरु मत गर्ने हुनसक्छ । यसवै देउवाले अर्का विरामा अर्बिल्लो साँघुरा प्रवेश निर्वाचनमा पार्टीको मुनेको अखिल, साथ र छुलिनाई पुनःस्थापित गरी राजनीतिबाट विद्यमान विनु शेरकर हुने देखिन्छ ।

अखिलेकामाई महेन्द्र र गठबन्धनबीचको विरोध बेगन कठिन छ तर पनि उक्तो सत्य विकल्प छैन । शत्रुहरूलाई मिलि नहुने न आनु बलवतीका शक्ति हो । त्यसैले अखिल सतामा रहेका दलका नेताहरूले स्वतन्त्र गठबन्धनमा हुने पनि उनीहरूका लागि देउवाको यही भूमिकामा रहनुपर्छ । पार्टीलाई जिताउनु देखको कठिन र चुनौतीपूर्ण काम हो । तर, दाहाल र यादवसभा एकातिर सतामा सबेर अर्कोतिर गठबन्धन गरी खेन परिवर्तन गर्ने माहिर खेलाडीलाई आफुसँगै या विद्यमानमा रहन सकेर र कम्प्यूटिज गठबन्धन रोक्न सके भने देउवाको सञ्चता सम्पन्न हुनसक्छ ।
-साकार: भावरी

बालबालिकालाई स्कूल ब्याग: साथी कि सास्ती ?

प्रेमनारायण भुसाल

समान संयुक्तबाट एकै पारिबारीक ढंगमा स्थापित हुँदै जाँदा परेको त्यस्तै प्रभाव बालबालिकाको अविश्वसनीयता गरेको छ । घरमा खेलेर बस्ने उमेरका बालबालिकाका आफुभन्दा ठुलो स्कूल ब्याग बोकेर विद्यालय जान जानेका छन् । डेउपुर्ण बन्ने विद्यालय भर्ना गरिदिने प्रवृत्ति बढ्नु थालेपछि बालबालिकाको सिकाइ स्तर, सामाजिककरण र मनोसंवेगारमक विकासमा अवरोध सिर्जना भएको चिन्तहरूले बताउँदै आएका छन् ।

रूप : सट्टारहरू

उच्चस्तको नैसर्गिक उपलब्धि पाएन भएका देशमा ७-८ वर्षसम्मका बालबालिकालाई घरमै रहनुपर्ने व्यवस्था छ । नेपालका सट्टारमा भने सानै उमेरमा विद्यालय भर्ना गरी बालबालिकालाई घरेलु वातावरणबाट टाढा राख्ने कामले प्रथम पाउनु गरेको छ । शिक्षामा निजी क्षेत्रको प्रभाव बढेपछि नाग्रा सर्वकारका लागि व्यवसायिक र नैरव्यावसायिक दुवै गरी प्रयास हुने गरेको छ । सपना बालबालिकालाई स्तरीय शिक्षाका प्रमाण धेरै किताब निजान्ने अर्नि विद्यमानमा अज्ञातभूत कुराको समेत अवस्था नगरी बालबालिकालाई घरबाटै सानै बाल्य बाध्य पार्ने प्रवृत्तिले भोजाको बज्रत भई बढाएको छ । पछिल्लो समय गौरी भोजाका कारण बालबालिकाका बाइ, माँकोपरी नसायनयनी समस्या देखिनुका साथै उनीहरूको बुद्धि र विकासमा समेत प्रतिकूल प्रभाव परेको पाइएको छ ।

धेरै सट्टारहरूको रोगमा विद्यालयको स्तर गम्भीर मनिते मानसिकताका कारण विरोधाभास तहजस्तैका पाठ्यपुस्तकका अतिरिक्त सन्दर्भ सामग्रीका रूपमा धेरै किताब राख्ने चलन बढेको छ । आधारभूत तहका विद्यार्थीलाई समेत १०-११ ओटा किताब किताब राख्ने गर्दा विद्यालयको गतत कार्यलाई उच्च स्तरीयको स्तरसँग जोडेका कारण समुहगतिक विद्यालयहरूले समेत अतिरिक्त किताब प्रदानमा व्यापक छन् । सन्दर्भ सामग्रीको व्यवस्था गरी विद्यार्थीलाई पढ्न उत्प्रेरित गर्ने काम उपयुक्त भए पनि अनसर्कर रूपमा धेरै किताबलाई

अनिवार्य पाठ्यपुस्तक बनाई हरेक दिन विद्यालय ल्याउनुपर्ने व्यवस्था गर्नु व्यावहारिक र राम्रो काम होइन । अझैले आफ्नो स्तरभन्दा माथिका धेरै किताब पढनुपर्ने आएको बालबालिकाको मानसिकतामा नकारात्मक प्रभाव पार्छ । कुनै ब्यागको बजन बढ्नु गई बालबालिकाका मानसिक र शारीरिक रूपमा गद्दी भारी बोकिराहनपुग्ने अवस्थामा पुग्छन् ।

पछिल्लो समय सरकारी तवरबाट पुठ र रडअनुसार पुस्तकको मुल्य कायम गर्ने पाउने व्यवस्था भएपछि पुस्तक प्रकाशकहरू गुह्यरलाई बाली नगरी धेरै पुठका किताब प्रकाशित गर्ने हैसियाका छन् । उनीहरू पाठ्यपुस्तक नैसर्कलाई विषयवस्तुगत महत्ता, सन्वर्धिता र विशिष्टताभन्दा पुठगत आराम विस्तारलाई जोड दिन दबाव दिने गर्छन् । परिणामतः पछिल्लो समय बजारमा उपलब्ध धेरैकोकिताब अनसर्कर रूपमा मोटाएका छन् । यसले पुस्तकको तीव्र बुद्धि हुने, पुठअनुसार बढी मुल्य लिने सकिने साथै विद्यालयले समेत पुस्तकको मुल्यमा कठमिसन प्राप्त गर्ने भएकोले पुस्तक प्रकाशक र विद्यालयको गतत कामको सिक्क अभिवावक र विद्यार्थी हुँदै आएका छन् ।

पाठ्यक्रमले राखेको उद्देश्य पूरा गर्ने दिशामा भन्दा अनसर्कर रूपमा खुला खोले प्रयास हुँदा किताबहरू

बालमनोविज्ञान र बालविकास सिद्धान्तपरिपत नैरास र मुटुपुर्ण बनेका छन् ।

सहजकारणमा विहातै ठुला भोजा बोकेर बालबालिकाहरू बसको प्रतीक्षा गरिरहेका भेटिन्छन् । यसरी गद्दी भोजा बोकेर बस प्रतीक्षा गर्ने धेरै विद्यार्थीहरू बसको सिटमा सज्ज रूपमा बस्नसक्ने पाइँदैन । राम्रो बुद्धिा दिने विद्यालय गर्ने विद्यालयहरूले समेत सिटभन्दा बढी बालबालिका

कोचेकाले विद्यार्थीहरू भोजासहित उभारेर थामा गर्ने विचार हुन्छन् । विद्यालयका आना भवन बालबालिकाका साथै अर्को सभामा बनेका छन् । केनले पर्यटन क्षेत्रको व्यवस्था नसक्दा यस्ता विद्यालयमा भोजा बोकेर ५-६ तथा उत्रने र खोलेने गर्दा बालबालिकाको बज्रत माथ बढ्ने होइन, उनीहरूको स्वास्थ्यमा समेत प्रतिकूल प्रभाव बढ्ने गएको छ ।

एकातिर गद्दी र धेरै किताब बोक्नुपर्ने अर्नि अर्कोतिर विद्यालयले स्वस्थ वातावरणीको समेत व्यवस्था गर्न नसकेकाले परैबाटै पानी बोकेर विद्यालय जान बालबालिकाहरू बाध्य हुने गरेका छन् । बजारिया पुगु खाना खाने भानि परेका बालबालिका घरबाटै बोकेर लगेको कढिया आदि र पानीका भ्रमा तिहार शिक्षकमा शवा उठाइएको शारीरिक स्वास्थ्य प्रणामी भनेको समस्या सिर्जना हुने गरेको छ । पछिल्लो समय बालबालिकाका देखाएको कर्बलकलम र छट्टपट्टी, बेबीनी, स्तुलीनोप र उपचारयामा कमी सतत स्वास्थ्य पर्याप्त पानीको अभावका कारण सिर्जना भएको विकसिकहरू

बताउँछन् । गृहकार्य बालबालिकाका लागि अर्को समस्याका रूपमा तेसिने गरेको छ । दिनभर विद्यालयमा बले बालबालिकालाई घरका काम र सामग्रीक सम्पन्न सुधार गर्ने किसिमका व्यावहारिक गृहकार्य दिनु राम्रो हो । यसले उनीहरूको आत्मबल बढ्ने, समायोजन क्षमतामा बढ्ने हुने तथा जीवनयोग्यी सीप सिक्ने अवसर सिर्जना गर्छ । तर दुःखसयारी कुरा, हाम्रा विद्यालयहरूमा यस किसिमका जीवनयोग्यी सीप विकास गर्ने किसिमका गृहकार्य दिने गरेको पाइँदैन । विद्यालयमा बालबालिकालाई धेरैभन्दा धेरै सूचना घोकाउने कामलाई नै प्राथमिकता दिइन्छ ।

भौतिक संरचनाको अभावका कारण विद्यालयमा खेल्ने अवसर नपहएका बालबालिका घर पुगेपछि शारीरिक व्यायाम त के, सामाजिक अन्तर्क्रिया गर्ने समयसमेत पाइँदैनन् । विद्यालयको भोजा विसाउँदा नसियाउँदै उनीहरूमा गृहकार्यले सिर्जना गरेको तन्त्रबले बेबीनी ल्याउँछ । पूर्वाध्यायिक विद्यालयमा पढ्ने विद्यार्थीलाई समेत गृहकार्यको भारी बोकाउने हाम्रा विद्यालयहरूले बालमनोविज्ञान र बालविकासलाई संस्था उपेक्षा गरेको देखिन्छ ।

पाठ्यपुस्तक घोकाउनुलाई गुणस्तरिय शिक्षा मान्ने मनोवृत्तिका कारण विद्यालयमा बालबालिकालाई पढाइका नाममा घोकाउने र घरमा गृहकार्यका नाममा लराउने काम मात्र भएको छ । उनीहरूका रहेको सीपलाई विकास गर्ने र आवश्यक सीप सिकाउने काम प्राथमिकतामा पार्न सकेको छैन । बालबालिकाको बुद्धि र विकासमा प्रतिकूल प्रभाव पार्ने यस किसिमका क्रियाकलापलाई समस्यै निरुत्साहन गर्नु नै भने समस्याले अरु गम्भीर रूप लिनेछ ।

नेपालका सरुवी क्षेत्रमा हालै मौलाउँदै गएका शैक्षिक क्षेत्रका यस्तै प्रवृत्तिको विकृति छिडेको मुलुक भारतमा केही वर्षअघिदेखि नै देखिँदै आएका छन् । विद्यार्थी र विद्यालय व्यापारीका अर्थजावनका सोत मात्र बन्न थालेपछि दिल्ली सरकारले 'पोसिनी' अन्तर्गत नयाँ पुस्तक २०२०' जारी गरी विकृति नियन्त्रण गर्ने प्रयास गरेको छ । यस निर्देशिकाको पूर्वाध्यायिक विद्यालयमा स्कूल ब्याग र किताब निषेध गरेको छ । कक्षा एकेडेमि १२ सम्मका विद्यार्थीका साथै उनीहरूको अर्धत तीन निर्धारण गरी सबैका आधारमा बढीमा विद्यार्थीको तीव्रको १० प्रतिशतसम्म बज्रत भएको स्कूल ब्याग प्रयोगमा ल्याउन निर्देश गरेको छ । यस आधारमा कक्षा १-२ का बालबालिकाको ब्याग एक किनो छु स शत्रुसिद्धि हुँदै किनो हुँदै स शत्रुसयम र आठ कक्षाका विद्यार्थीको ब्याग साँडे दुईदेखि चार किनोसम्म हुने सकेको विचारको छ । अनसर्कर पुस्तक घोपेर गद्दी भारी बनाउने विद्यालयलाई निरुत्साहित गर्न विद्यालयले तोकिएका पाठ्यपुस्तक

मात्र प्रयोग गर्ने र प्रकाशकले पाठ्यपुस्तकमा पुस्तकको तीससमेत उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । विद्यालयको भोजालाई छुट्टिने बनाउन दिल्ली सरकारले विद्यालयमै स्वस्थकर खानेपानीको व्यवस्था गर्नु विद्यालय व्यवस्थापनको कर्तव्य र जिम्मेवारी मानेर सोझामुनस्य नसमेत निर्देश गरेको छ । विद्यालय शिक्षामा घुम्नै आएको अत्यन्त नयाँ प्रयासस्वरुप जारी भएको यस निर्देशनले विद्यालयलाई दिने गृहकार्यलाई समेत व्यवस्थित गर्ने प्रयास गरेको छ । दुई कक्षासम्मका विद्यार्थीलाई कुनै पनि गृहकार्य दिन नहुने तथा कक्षा ३ देखि ५ सम्मका विद्यार्थीलाई प्रतिताहुँदु घटाउनु गरेको समेत जति मात्र गृहकार्य दिन पाउने भनेको छ । कक्षा ६ देखि ८ सम्मका विद्यार्थीलाई भने प्रतिदिन बढीमा एक घण्टामा पाठ्यपुस्तकको गृहकार्य दिने र ९ नयाँ शक्तिका विद्यार्थीलाई प्रतिदिन दुई घण्टामा सन्ने जति गृहकार्य दिन सकिने व्यवस्था निर्देशनमा गरिएको छ ।

कक्षा एक र दुई कक्षाका विद्यार्थीलाई एउटा मात्र कारीको व्यवस्था गर्नुपर्ने नियम बनाएको दिल्ली सरकारले उक्त प्रकाशकलाई कडाइका साथ लागू गर्न विद्यालयका कार्यकर्मसमेत जारी राखेको छ । विद्यार्थीलाई दुपुटा दुपुटा आफ्नो भोजा बोक्न र आवश्यकविद्यालय कारुण राम्र्यानी कारी नबोक्न सघाउने उद्देश्यले विद्यालयमा पुस्तक राख्न मिल्ने दरवाजेको व्यवस्था नसमेत निर्देश गरेको छ । यस किसिमको व्यवस्थाका कारण राम्र्यानी दिल्लीका विद्यार्थी लाभापन्न भएका मात्र हुँदैन, त्यसैले शैक्षिक स्तरम समेत राम्रो सुधार देखिएको छ ।

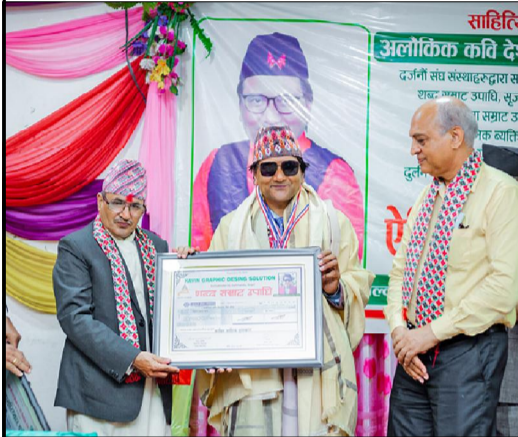
नेपालका सरुवी र नगरसम्म क्षेत्रमा बढ्दै गएको धेरै किताब राख्ने प्रवृत्ति निरुत्साहित गर्न नेपाल सरकारले उपयुक्त बज्रत चयन आवश्यक छ । बालमनोविज्ञानको वेवताता गरिएका गुह्यतर हीन पाठ्यपुस्तकमा रोक लगाउने तथा बेवामा छुडिआएका निजी प्रकाशकलाई नियन्त्रणमा ल्याउने कामलाई समेत प्राथमिकता दिनुपर्छ । कथिससको नोभमा सारुडीन पुस्तक लगाउने विद्यार्थक तथा ठुला किताब बनाएर धेरै मुल्य अढुने प्रकाशकको अर्धनेतुपु प्रवृत्तिलाई समस्यै नियन्त्रण गर्नुपर्छ । पानीसमेत घरबाटै बोक्न बाध्य पार्ने विद्यालयलाई स्वस्थ र पर्याप्त पानीको व्यवस्था अनिवार्य रूपमा विद्यालयमै मिलाउनुपर्ने विद्यार्थी कडाइसय लागू गर्न सके विद्यार्थी भोजाको बज्रत घट्छ, उनीहरूले पर्याप्त र स्वस्थ पानी पिउने अवसर पनि पाउँछन् । समग्र शैक्षिक विकासका लागि उपयुक्त शिक्षिका नीति र योजना आवश्यक भए पनि शिक्षा क्षेत्रमा अर्धौँदै गएका विकृति नियन्त्रण गर्न पुस्तक, बालबालिकाका भोजा, खानेपानी र गृहकार्य जस्ता सताना तर बढ्दुभारमाथी विषयमा सतुने ध्यान गर्नु आवश्यक हो ।
-साकार: इमानुपुर्

महत्त्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू	
महत्त्वपूर्ण प्रश्नहरू	एम्बुलेन्स सेवा
प्रदूरी कन्ट्रोल: १००	नेपाल रेडक्रस: ५२०७११, ६८५४०२०-९५२
जिल्ला ट्राफिक: ५२०५९९	हेटौडा अस्पताल: ५२०३०५
बडा प्रदूरी: ५२०२९९	परिवार नियोजन संघ: ५२०७७९, ९८४१०१०१०१०
पशुपतिनगर इलाका: ५२०५९८	मनारी रेडक्रस: ९८५१०५६८९
पाण्डु इलाका: ६२०५६७	छुलिन रेडक्रस: ९८५११२२०११
पहाडी इलाका: ९८५४०९०१११	भीमफेदी रेडक्रस: ९८०६९९
इलाका फापरबाही: ६९१९८०	पाण्डु रेडक्रस: ९८५१०३०४०४
इलाका भीमफेदी: ६९१९६२	बडबाराही रेडक्रस: ९८५१३०२८८४
इलाका टिपन: ९८५४२९९९३६१	सहकारी अस्पताल: ७७४२२७७७, ९८५११९१९१
चौकीटी चौकी: ७७४२४५९५०१	बसमाडी एम्बुलेन्स: ९८५४२९७५७
चिन्त्याङ चौकी: ९९३००१	बास्यो यन्त्र: १०१
चौधवा चौकी: ९८५४००२९४०४	बाल हेल्थसाइन नेपाल: १०९८
नेवारपानी चौकी: ९७५४०००२९९	महाडी नेपाल: ५२०४०
फाकेन चौकी: ९८५४०३१९६८	अपाइ बाल अस्पताल: ९८५४२२९६४४४
परदामोसरी चौकी: ९८५४०९९७७९	

मोलिको पात्रो	
मोलि वि.सं. २०७९ असार २२ गते बुधवार ६ जुलाई २०२२ । असार शुक्रपञ्च सप्तमी ।	दिवलाख ११४२ । सूर्योदय: ५:१५, सूर्यास्त: ७:०१ मा हुनेछ । सूर्य पुजा/देवपाठमा गंगामाई रचया ।

आजको राशिफल	
मेघ : पढाइमा प्रगति हुने	तुला : काममा प्रगति हुनेछ
वृष : विश्वासमा संकट आउने	वृश्चिक : शत्रु पराजित हुने
मिथुन : निर्णयमा कार्यमा प्रगति	शुभ : मानसम्यान बढ्ने
कनकट : सामाजिक काममा सफलता	मकर : समाप्त काम हुनेछ
सिंह : सन्तानबाट सुश्री मिले	कनकट : यात्राबाट लाभ हुनेछ
कनकट : व्यापारमा केही हानि हुने	मीन : दिन राम्रोसँग थिनेछ

एउटै व्यक्तिलाई एकै दिन १२ पदक !

पोखरा/ कन्या साहित्यमा मानवपदी केलेन हुने गरेको पदकमा सुनिएको छ । पोखरामा एउटै व्यक्तिलाई १२ पदक दिएपछि पदकै हस्तान्तरण गर्ने काम भएको भन्ने कुराको जानकारी भएको छ ।

पोखराका देवप्रसाद शर्माको अध्यक्षतामा भएको साहित्यिक कार्यक्रममा पोखराका साहित्यकारहरूलाई पदकहरू हस्तान्तरण गरिएको छ ।

अध्यक्ष देवप्रसाद शर्माको अध्यक्षतामा भएको साहित्यिक कार्यक्रममा पोखराका साहित्यकारहरूलाई पदकहरू हस्तान्तरण गरिएको छ ।

अध्यक्ष देवप्रसाद शर्माको अध्यक्षतामा भएको साहित्यिक कार्यक्रममा पोखराका साहित्यकारहरूलाई पदकहरू हस्तान्तरण गरिएको छ ।

अध्यक्ष देवप्रसाद शर्माको अध्यक्षतामा भएको साहित्यिक कार्यक्रममा पोखराका साहित्यकारहरूलाई पदकहरू हस्तान्तरण गरिएको छ ।

आयोजक रहेको इन्ड्यान्सका अध्यक्ष पोखराको पृथ्वीनारायण स्थापनाका प्राध्यापक हुन् । पदवी वितरण कार्यक्रममा गण्डकी प्रज्ञा प्रतिष्ठानका कुलपतिदेव शिवाजीदेव ज्ञवालीको अध्यक्षतामा कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो ।

अन्य कार्यक्रमहरूमा पोखराका साहित्यकारहरूलाई पदकहरू हस्तान्तरण गरिएको छ ।

अध्यक्ष देवप्रसाद शर्माको अध्यक्षतामा भएको साहित्यिक कार्यक्रममा पोखराका साहित्यकारहरूलाई पदकहरू हस्तान्तरण गरिएको छ ।

अध्यक्ष देवप्रसाद शर्माको अध्यक्षतामा भएको साहित्यिक कार्यक्रममा पोखराका साहित्यकारहरूलाई पदकहरू हस्तान्तरण गरिएको छ ।

अध्यक्ष देवप्रसाद शर्माको अध्यक्षतामा भएको साहित्यिक कार्यक्रममा पोखराका साहित्यकारहरूलाई पदकहरू हस्तान्तरण गरिएको छ ।

फुटपाथमा बस्नेलाई लखेट्ने हैन, व्यवस्थापन गर्ने हो

काठमाडौं/ गत असार १७ गते काठमाडौंको फुटपाथमा नगर प्रहरी र डेमागाइडमा पदकै बेचने दम्पतीसँग रसाकली चल्को। दिउँसाँको टाउटलगायत घाममा गाइडमा भई पोलेर बेचिनेहरूको सामान्य व्यापारीलाई हटाउन नगर प्रहरीले बलबलौती गरेको थियो ।

सार्वजनिक भएको एक भिडियोमा प्रहरीले व्यापारीलाई हातपात गरेको देखिन्छ । डेमागाइड उठाउने क्रममा महिलाहरू हातपात गरि रोक्न बोलेपछि उनलाई सडक पछार गरियो । यो उल्टो बलबलौती आफूलाई डेमा बचाउन गरेको अर्थक प्रयास सफल भएन, प्रहरीले डेमा र मकै नरैने छाड्यो ।

सार्वजनिक सञ्जालमा भाइलन भएको यो भिडियोले फुटपाथ व्यवस्थापन गर्न प्रहरीलाई जिम्मेवार बनाएको भन्ने कुरा चर्चाको विषय बन्यो ।

सार्वजनिक सञ्जालमा भाइलन भएको यो भिडियोले फुटपाथ व्यवस्थापन गर्न प्रहरीलाई जिम्मेवार बनाएको भन्ने कुरा चर्चाको विषय बन्यो ।

महानगरले यस सम्बन्धी नीतिगत निर्णय गरेर दीर्घकालीन योजना बनाउनु पर्दछ । सार्वजनिक क्षेत्रका नागरिकलाई बढुवा संकेत पनि त्यसैले सम्बन्धीको समाधान दिन भने कुरा महानगरका मेयर बाबुरे साह र सचिवसमूह अन्तर्गत सरोकारवालाहरूले बेहोसा बुझ्न जरुरी छ । फुटपाथ व्यवस्थापन देखाएर सेन्ट्रिमेन्टको व्यापार गर्ने अर्थक बजारलाई प्रोत्साहन गर्नु पर्दछ । शहरी सुन्दरताका पक्षमा बलस गर्ने र अक्षमता बसाउनेहरू नै फुटपाथ व्यवस्थापनको प्रयत्न हुने गरी प्रस्ताव हुने गरेको पनि पाइन्छ । तर, बुझ्नपर्ने कुरा के हो भने फुटपाथमा सव्य सञ्चालन गरिने भन्ने कुरा नै सार्वजनिक क्षेत्रका नागरिकलाई बढुवा संकेत पनि त्यसैले सम्बन्धीको समाधान दिन भने कुरा महानगरका मेयर बाबुरे साह र सचिवसमूह अन्तर्गत सरोकारवालाहरूले बेहोसा बुझ्न जरुरी छ ।

तेल वितरणमा कोटा तोक्ने निगमको प्रस्ताव

काठमाडौं/नेपाल आयल निगमले तेल वितरण प्रणालीमा कोटा लगाउने निर्णय गरेको छ । निगमले तेलको खपत कम गर्नका लागि एक पटकमा मेट्रिकटनको बढीमा ५ लिटर र करिब २० लिटरको तेल वितरण गर्ने निर्णय गरेको छ ।

नेपाल आयल निगमले तेल वितरण प्रणालीमा कोटा लगाउने निर्णय गरेको छ ।

'मिलन'मा सलोन, शिल्पा र कुशलको त्रिकोणात्मक प्रेम

काठमाडौं/ आगामी असारमा रिलिज हुने फिल्म 'मिलन'मा सलोन बनेले, कुशल शाह ठकुरी र शिल्पा थापा एकसाथ देखिने आशा हुन्छ । 'मिलन'मा सलोन बनेले, कुशल शाह ठकुरी र शिल्पा थापा एकसाथ देखिने आशा हुन्छ ।

काठमाडौं/ आगामी असारमा रिलिज हुने फिल्म 'मिलन'मा सलोन बनेले, कुशल शाह ठकुरी र शिल्पा थापा एकसाथ देखिने आशा हुन्छ ।

काठमाडौं/ आगामी असारमा रिलिज हुने फिल्म 'मिलन'मा सलोन बनेले, कुशल शाह ठकुरी र शिल्पा थापा एकसाथ देखिने आशा हुन्छ ।

काठमाडौं/ आगामी असारमा रिलिज हुने फिल्म 'मिलन'मा सलोन बनेले, कुशल शाह ठकुरी र शिल्पा थापा एकसाथ देखिने आशा हुन्छ ।

म्यानचेस्टर सिटीले फिलिप्स भित्र्यायो

एजेन्सी/प्रिभियर लिग च्याम्पियन म्यानचेस्टर सिटीले अर्को प्रिभियर लिग क्लब लिड्स युनाइटेडका मिडफिल्डर फिलिप्सलाई अनुबन्ध गरेको छ । सिटीले लिड्स युनाइटेडका मिडफिल्डर फिलिप्सलाई अनुबन्ध गरेको छ ।

एजेन्सी/प्रिभियर लिग च्याम्पियन म्यानचेस्टर सिटीले अर्को प्रिभियर लिग क्लब लिड्स युनाइटेडका मिडफिल्डर फिलिप्सलाई अनुबन्ध गरेको छ ।

म्यानचेस्टर सिटीले फिलिप्सलाई अनुबन्ध गरेको छ । सिटीले लिड्स युनाइटेडका मिडफिल्डर फिलिप्सलाई अनुबन्ध गरेको छ ।

म्यानचेस्टर सिटीले फिलिप्सलाई अनुबन्ध गरेको छ । सिटीले लिड्स युनाइटेडका मिडफिल्डर फिलिप्सलाई अनुबन्ध गरेको छ ।

पुनर्कर्जा सुविधालाई निरन्तरता दिन माग

काठमाडौं/ निर्यात हट्टेने भएकोले यसलाई निरन्तरता दिन माग गरिएको छ । निर्यात हट्टेने भएकोले यसलाई निरन्तरता दिन माग गरिएको छ ।

काठमाडौं/ निर्यात हट्टेने भएकोले यसलाई निरन्तरता दिन माग गरिएको छ ।

काठमाडौं/ निर्यात हट्टेने भएकोले यसलाई निरन्तरता दिन माग गरिएको छ ।

काठमाडौं/ निर्यात हट्टेने भएकोले यसलाई निरन्तरता दिन माग गरिएको छ ।

रोनाल्डो युनाइटेडको प्रशिक्षणमा अनुपस्थित

काठमाडौं/ च्याम्पियन लिग खेलने चाहनाका कारण म्यानचेस्टर युनाइटेड छोड्ने योजना बनाएका क्रिस्टियानो रोनाल्डोले प्रशिक्षणमा अनुपस्थित भएका छन् ।

काठमाडौं/ च्याम्पियन लिग खेलने चाहनाका कारण म्यानचेस्टर युनाइटेड छोड्ने योजना बनाएका क्रिस्टियानो रोनाल्डोले प्रशिक्षणमा अनुपस्थित भएका छन् ।

काठमाडौं/ च्याम्पियन लिग खेलने चाहनाका कारण म्यानचेस्टर युनाइटेड छोड्ने योजना बनाएका क्रिस्टियानो रोनाल्डोले प्रशिक्षणमा अनुपस्थित भएका छन् ।

काठमाडौं/ च्याम्पियन लिग खेलने चाहनाका कारण म्यानचेस्टर युनाइटेड छोड्ने योजना बनाएका क्रिस्टियानो रोनाल्डोले प्रशिक्षणमा अनुपस्थित भएका छन् ।

आकर्षक घडेरी बिक्रिमा

हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१२ हात्तिगोडा, रमेशचोकमा १० घुरको आकर्षक घडेरी बिक्रीमा छ । घुरको आकर्षक घडेरी बिक्रीमा छ ।

हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१२ हात्तिगोडा, रमेशचोकमा १० घुरको आकर्षक घडेरी बिक्रीमा छ ।

के तपाईं फोटो कपी प्रिन्टर मेसिन किन्दै हुनुहुन्छ ?

Brother, Canon, HP, Sharp, Ricoh, Epson, Kyocera, Lexmark. The complete office solution. Contact No. 9845292140, 057-527041, Schoolroad, Hetauda-4, tonerhouse_hd@yahoo.com

Brother, Canon, HP, Sharp, Ricoh, Epson, Kyocera, Lexmark. The complete office solution. Contact No. 9845292140, 057-527041, Schoolroad, Hetauda-4, tonerhouse_hd@yahoo.com

आकर्षक घडेरी बिक्रिमा

हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१२ हात्तिगोडा, रमेशचोकमा १० घुरको आकर्षक घडेरी बिक्रीमा छ । घुरको आकर्षक घडेरी बिक्रीमा छ ।

हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१२ हात्तिगोडा, रमेशचोकमा १० घुरको आकर्षक घडेरी बिक्रीमा छ ।

बागमती प्रदेशको १९ दिनको खर्च करिब ४ अर्ब

बागमती प्रदेश सरकारले पहिलो १९ दिनमा करिब ४ अर्ब रुपैयाँ बजेट खर्च गरेको छ।

सामाजिक विकास मन्त्रालयले असारको १९ दिनमा ७७ करोड ६० लाख रुपैयाँ बजेट खर्च गरेको छ।

बागमती प्रदेशको १९ दिनमा करिब ४ अर्ब रुपैयाँ बजेट खर्च गरेको छ।

प्रतिशत पुऱ्याएको छ। चालु आब २०७८/०७९ मा ५७ अर्ब ७२ करोड ९ लाख २७ हजार रुपैयाँको बजेट ल्याएकोमा जेट मसानसम्ममा २४ अर्ब ४८ करोड ९८ लाख रुपैयाँ मात्रै खर्च गरेको थियो।

यो ४० प्रतिशत खर्च हो। प्रदेश सेवा नियन्त्रक कार्यालयको अनुसार मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालयले अत्यधिक रुपमा बजेट खर्चलाई बढाएको छ।

मात्रभूमि साहित्य समाजले दुईजनालाई पुरस्कृत गर्ने

बागमती प्रदेश सरकारले प्रतिभामात्र भूमि साहित्य समाजले दुईजनालाई पुरस्कृत गर्ने भएको छ।

चिकित्सा शिक्षामा तोकिएभन्दा बढी शुल्क लिइए कारवाही: शिक्षामन्त्री

कठमाडौँ/ शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधिमन्त्री देवेन्द्र पौडेलले चिकित्सा शिक्षा सञ्चालन गर्ने कलेजले तोकिएकोभन्दा बढी शुल्क लिएको भन्दा कारवाही गर्न सरकारले प्रतिबद्ध रहेको बताएका छन्।

पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य पुनः वृद्धि

कठमाडौँ/ नेपाल अयल निगमले पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य बढाएको छ। भारतीय अयल कम्पनीले पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य बढाएकोले निगमले सोमबार राति १२ बजेदेखि लागू हुनेगरी पेट्रोल, डिजेल, मटिरेन र हवाई इन्धनको मूल्य बढाएको हो।

सूचनाको हक कार्यान्वयनमा प्रतिबद्ध छौः मन्त्री खनाल

साझाकुरा संवाददाता हेटौँडा, २० असार/ बागमती प्रदेशका आन्तरिक मामिला तथा कानूनमन्त्री कृष्णप्रसाद शर्मा खनालले सूचनाको हक कार्यान्वयनमा आफूले प्रतिबद्ध रहेको बताएका छन्।

सूचनाको हकको विषयमा सहभागीहरूलाई जानकारी गराएका थिए। सो अवसरमा विभिन्न कार्यालयका प्रमुख, सूचना अधिकारी र सञ्चारकर्मीहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

Advertisement for HETAUDA CITY HOSPITAL PVT. LTD. featuring a table with job designations, salaries, and qualifications. The table lists roles like Staff Nurse, CMA/ANM, and Receptionist with their respective salaries and requirements.

Advertisement for 'Way of Life!' featuring a car and the slogan 'Difference in Lifestyle. Similarity in Way of Life!'.

Advertisement for Madan Bhandari Academy of Health Sciences, mentioning BSc.MLT and B.Pharm courses, with an enrollment offer for 2019 intake.